

PEYGAMBER SAS'İN SON SÖZLERİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Nahmedühû bi-cemîi mahâmidih... Lehü'l-hamdü kemâ yenbeğî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtu ve'sselâmu alâ hayra halkıhi seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd, fa'lemû eyyuhe'l-ihvân feinne efdale'l-hadîsi kitabullah, ve efdale'l-hedyi hedyu seyyidinâ muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kân:

كَانَ يَنَامُ حَتَّى يَنْفُخَ، ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي، وَلَا يَتَوَضَّأُ

(حم. عن عائشة)

RE. 562/8 (*Kâne yenâmü hattâ yenfüha, sümme yekûmü feyüsallî, ve lâ yetevaddau*)

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah cümlenizden razı olsun... İki cihan saadetine cümlenizi nail eylesin... Peygamber Efendimiz'in şefaatine cümlenizi erdirdin... Sevdiklerinizle, evlatlarınızla, zürriyetleriyle

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

cennet ehlinden eylesin... Cennet nimetleri ile mütena'im eylesin... İki cihanda muratlarınıza vâsıl eylesin.

Peygamber Efendimiz Hazretlerinin hadîs-i şerîflerini *Râmûzü'l-Ehâdîs*'ten okumak büyüklerimizin bize emri, bizim dergâhımızın töresi... Çünkü Peygamber Efendimiz bizim başımızın tacı ve nümune-i imtisâlimiz. Çünkü her şeyimizi ona uygun yaptığımız zaman salâha ve felaha kavuşuruz. Çünkü Peygamber Efendimiz'in sünnetini ihyâ edenlere; ümmetin bozulduğu, şaşırdığı, sapıttığı zamanda o yolda yürüyenlere, Allahu Teâlâ Hazretleri yüz şehid sevabı ihsan edecek. Ve kıyamete kadar daima hakkı tutan, hakkı destekleyen Peygamber Efendimiz'in yolunda yürüyen, bid'atlerle savaşıp, sünnet-i seniyye yolunda dâim olan has insanlar daima mevcut olacak. "Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi onlardan eylesin..." diye büyüklerimiz o tedbiri düşünmüşler. Bize ders olarak hadîs-i şerifleri okuma vazifesi vermişler.

Size de dinleme vazifesini vermişler ki, "Rasûlüllah'ın izinden yürüyelim, sünnetine sarılalım, ehl-i sünnet ve'l-cemaat olalım; ehl-i bid'at olmayalım, Allah'ın rahmetine erelim... 'Kim benim sünnetimi ihyâ ederse, ahirette benimle beraber olur.' diye buyuran Peygamber Efendimiz'in ahirette komşusu olalım." diye hadîs-i şerîfleri okuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir

nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbainın, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in müşşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz řu caminin bânîsi İskender Pařa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsî eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi

Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtîha, üç İhlâs- ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

.....

a. Mürşidlerin Vazifesi

Bugün bizim bu çalışmalarımızın, okumalarımızın çok mühim bir günü... Bugün bu okuduğumuz kitap bitecek. Heyecandan tir tir titriyoruz. Hatmedilmiş olacak bu kitap. Tabii yeniden başa geçeceğiz. Size bu hususta biraz bilgi vermek istiyorum.

Biliyorsunuz Kur'ân-ı Kerîm okunduğu zaman, hatırlarsınız;

Ve'd-duhâ Sûresi'ne gelindiği zaman “*Allahu ekber*” denilir. Ve'd-duhâ Sûresi'ni okuyunca sahabe-i kirâm “*Allahu ekber*” demişler. Çünkü;

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ

(الضحى:٥)

(*Ve lesevfe yu'tîke rabbüke feterdà.*) “Ey Rasûlüm! Rabbin sana âhirette öyle nimetler verecek, öyle ikramlarda bulunacak, öyle muratlarına hâsıl edecek, isteklerini bahşedecek ki hoşnut olacaksın, razı olacaksın, mest olacaksın, memnun olacaksın.” (Duhâ, 93/5) deyince sahabe-i kirâm dayanamamışlar; sevinçten, zevkten akılları başlarından gitmiş. “Allahu ekber!” demişler. O zamanın töresi, o.

Duhâya andolsun ki Rabbin sana darılmadı ve seni terk etmedi.” diye o sûre iniyor. Rasûlullah Efendimiz’in kıymetini bildiren bir sûre. Oradan itibaren Kur’ân-ı Kerîm’in sonuna kadar her sûrenin sonunda, (*Allâhu ekber, allahu ekber... Lâ ilâhe illa’llâhu va’llâhu ekber... Allâhu ekber ve li’llâhi’l-hamd...*) diyoruz. Ondan sonra sûreleri okuyoruz, sonuna geliyoruz.

Sonuna geldiğimiz zaman ne yapıyoruz?

Sonunda durmuyoruz. Benim işim artık bitti, tamam. Köylülerin “Unumu eledim, eleğimi duvara astım.” dediği gibi yapmıyoruz. Ne yapıyoruz?

“—Kitabına doyamadım yâ Rabbi! Sevgisi içimde durmuyor yâ Rabbi! Ben bu işe yeniden başlıyorum.” diyoruz. (*Bi’smi’llâhi’rrahmâni’r-rahîm. El-hamdü li’llâhi rabbi’l-âlemîn...*) diye başlıyoruz.

“—Yâ Rabbi! Senin kitabını bitirdim ama yine başladım. Bak bitirdiğim mecliste, bitirdiğim zamanda, bitirdiğim yerde hemen yine başından başladım. Doyamadım yâ Rabbi! Senin kitabından ayrılmam yâ Rabbi! Ben buna müdavimim, bağlıyım yâ Rabbi! Sımsıkı sarılmışım.” demiş oluyoruz.

Baş sayfasını okuyoruz, Fâtiha’yı okuyoruz, Elif, Lâm, Mîm’i okuyoruz. Artık orada duruyoruz. “Ondan sonrakileri de önümüzdeki zamanlarda okuyacağız, fırsat buldukça okuyacağız.” diye orada duruyoruz. Açıyoruz elimizi, dua ediyoruz.

Neden? Kur’ân-ı Kerîm’i bir yerde bitirmiş olmak, “Artık işim bitti.” demek hoş gelmemiş.

Âdâba uygun gelmemiş. Şimdi biz de aynı duygu içindeyiz.

Biz bu kitabı seviyoruz. Neden? Rasûlüllah'ın sünneti bu...

Rasûlüllah'ın sünnetini seviyoruz, onun izinden yürümek istiyoruz. Biz Rasûlüllah'ın şefaatine nâil olmak istiyoruz. Biz ahirette Rasûlüllah'a komşu olmak istiyoruz. Biz Rasûlüllah ne yaptı ise onu yapmak istiyoruz, neden uzak durmuşsa ondan uzak durmak istiyoruz. Ne tavsiye etmişse onu başımızın tacı etmek istiyoruz. Bizi neden men etmişse ondan uzak olmak istiyoruz.

Rasûlüllah'ın istemediği şey bizden uzak olsun; istemeyiz. Biz Rasûlüllah'ı istiyoruz. Allah, Rasûlüllah'ın sevgisini kalbimize yerleştirsin... Evlatlarımızı da Rasûlüllah'ın sevgisine göre yetiştirmemiz lazım.

“—Evlatlarınızı Rasûlüllah sevgisi ile büyütün!” diyor Peygamber Efendimiz.

Siz de bizim evlatlarımızısınız. Evet, içinde yaşça benden büyük olanlar var, ama bizim yolumuzun töresi böyledir. Talebe hocasının yanında böyledir. Talebe hocasının evlâdı gibidir.

(*Cevr-i üstad bih ki mihr-i peder*) demiş Farsça bir atasözü, öyle yazılmış eski kitaplara... “Hocanın cevri cefası, babanın mihr-i vefasından daha kıymetlidir.”

Babası sever, okşar, hocası kaş çatar, icabında döver ama hocası daha kıymetlidir. Çünkü hocası insana ilim öğretiyor. Hele hele hoca,

din hocası olursa din büyüğü olursa âhiret saadetine yolunu gösteriyor, takvânın yolunu gösteriyor, mârifetullahı gösteriyor. O daha da kıymetlidir.

O bakımdan biz de sizi Rasûlüllah'ın sevgisi ile yetiştirmek istiyoruz. Biz sizi Rasûlüllah'ın sünnetine bağlamakla vazifeliyiz.

Büyüklerimizin çok hoşuma giden bir özelliği var: Biz beş tarikate bağlıyız. Nakşî, Kâdirî, Kübrevî, Sühreverdi, Çeştî tarikatine bağlıyız. İmâm-ı Rabbânî Hazretlerinden beri töremiz böyle şerefle devam etmiş.

Kâdirî büyükleri de bizim büyüklerimizdir. Kâdirî Tarikatının büyüklerinden Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri var; o da büyüklerimizden, o da üstatlarımızdan. Eşrefiyye şubesini kurmuş, mübarek... İznik'ten öyle büyük adam çıkar mıymış?

Mısır'dan gelmiş, Hama'da tahsil, terbiye görmüş. O zaman böyle dar hudutlar yok ki. İslâm âleminin neresinde ilim varsa orada eğitim görmüş. Arapçası su gibi, Farsçası mükemmel. Büyük üstatların yanında ders görmüşler, halvet çıkarmışlar, erbainlere girmişler, çileler çekmişler, zikirler etmişler. Dünyayı terk etmişler, Allah'ın rızasını bulmuşlar, gönül gözleri açılmış. Allah'ın sevgili kulu olmuşlar.

Kendilerine “Halkı irşad eyleyin!” diye berat-ı menşûr verilmiş. Onlar da bu diyarlara İslâm'ı yerleştirmek için gelmişler. İslâm'ın o güzel bayrağını, *Lâ ilâhe illa'llah* bayrağını bu diyarın burçlarına dikmek için gelmişler, dikmişler.

Allah razı olsun... Bu diyarlarda bu bayrağı asırlardır onlar dalgalandırmışlar.

Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri'nin her şeyi güzel. *Müzekki'n-Nüfûs* diye bir kitabı var; nefisleri terbiye ve tezkiye ettiren kitap, *Kitâbu Müzekki'n-Nüfûs*... Çok güzel bir kitaptır, tatlı ve hoş bir kitaptır, latif bir kitaptır.

O kitapta diyor ki:

“—Şeyhlerin, mürşidlerin, tarikat hocalarının vazifesi ikidir: Bir, kullara Allah'ı sevdirmek...”

Tamam, anlaşılıyor.

“—Allah şöyle büyüktür. Allah böyle rahmeti geniş Mevlâmız'dır. Allah bize şu nimetleri şöyle şöyle verdi. Her şey O'nun lütfundan oluyor.” diye anlatacağız.

Kullar da Mevlâ'yı sevecekler:

“—Ya! Demek biz öyle Rahîm Rabbin kuluymuşuz. Demek ki ona kulluk yapmamız lâzımmış.” diye gözyaşları dökcekler, Mevlâ'ya bağlanacaklar.

Tamam, anladık. Birinci vazifesi bu. Öteki vazifesi neymiş? “—İkinci vazifesi, Allah'a kulları sevdirmek...”

Büyük bir söz bu. Çok büyük bir söz. Kim Allah'a bir şeyi mecbur edebilir: Allah'a kulları sevdirmek...

“—Tevbe yâ Rabbi! Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri bu sözü nasıl söylemiş? Allah'a zorla bir şey yaptırılır mı? Bir kul Allah'a nasıl sevdirecek?”

Şöyle izah ediyor:

“—Allah’ın kullarını Rasûlüllah’ın sünnetine bağlarlar. O

zaman Allah onları sever.”

“—Bu söze bir delilin var mı, bir hüccetin var mı? Bir isbat edici vesikan var mı?”

Var... Kur’an-ı Kerim’de buyuruluyor ki,
bi’smi’llâhirrahmâni’r-rahîm:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

(آل عمران: ۳۱)

(*Kul in küntüm tuhibbûna’llâhe fe’ttebiünî yuhbibkümü’llâhu ve yağfirleküm zünûbeküm.*)

[Rasûlüm de ki: Eğer Allah’ı seviyorsanız, bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın!] (Âl-i İmran, 3/31)

Bu âyet-i kerîmede bildiriliyor ki:

“—Eğer kullar Allah’ın Rasûlü’ne ittiba ederlerse, tâbi olurlarsa o zaman Allah da onları sever.”

“—Ey Rasûlüm! Onlara söyle; eğer siz Allah’ı sevme iddiasındaysanız, ‘Allah’ın iyi kulu olmak istiyoruz, biz Allah’ı seviyoruz, Allah’ın buyruğunu tutacağız.’ diyorsanız; (*fe’ttebiünî*) o zaman ben onun peygamberiyim- Bana tâbî olun!’ de... Bildir vazifeni, sana tâbi olsunlar”

(*Yuhbibkümü’llâh*) “Siz bana tâbî olursanız, o zaman Allah da sizi sever de... Benim onları ne sebeple seveceğimi onlara bildir.” diyor Allah-u

Teâlâ Hazretleri...

(*Ve yağfir leküm zunûbeküm*) “O zaman günahlarınızı da afv u mağfiret eder.” Allah bir kulu sevdi mi, sevgisine layık hâle getirir. Günahlardan, gafletten, cehaletten temizler; içini, dışını, kalbini nurlandırır.

Arkadaşımızın bir tanesi Medine-i Münevvere’ye gitmiş, Peygamber Efendimiz’in şebeke-i saadetinin, türbe-i saadetinin karşısına geçmiş, gözünü kapatmış; bir şey yok.

“—Yâ Rabbi! Benim canımı burada al. Mademki Resûlü’nün yüzünü göremiyorum, mademki o kadar körüm, kötüyüm. Yaşamak bana layık değil. Al benim canımı. Benim gibi edepsizce yaşamak bile doğru değildir.” demiş.

O zaman gözünden perdeler açılıvermiş, Rasûlüllah Efendimiz’i görmüş.

Onun için evliyâullahın vazifesi nedir?

Kendisinin sözünü dinleyen, kendisine tâbi olan insanları Rasûlüllah’ın sünnetine uydurmaktır. Öyle olunca Allah sever. Öyle olunca Allah affeder. Öyle olunca Allah onu pâk eder. Öyle olunca Allah onu evliyâ eder. Öyle olunca Allah onu iki cihan saadetine nâil eder.

Yolumuz bu. İşin aslı bu. Bizim, âyete dayalı sağlam stratejimiz var. Taktiğimiz, stratejimiz bu. Başka türlü olmaz.

Bir insan bid’at yolunda giderse... “Bid’at yolunda gidenin Allah farzını, nfilesini, haccını, umresini, namazını, orucunu kabul etmez.” diye burada hadîs-i şerîflerde okuduk.

Allah, bid'atehlinisevmiyor. İstiyorki Peygamber Efendimiz'in izinden aynen yürüyelim. O bize numune insan olarak gönderildiğinden bizim de aynen uymamız gerekiyor. Bizim de yaptığımız size bunu anlatmaya çalışmak.

Rasûlullah'ın sünnetine uyacaksınız. Rasûlullah'ın izinden gideceksiniz. Bid'atlerden uzak duracaksınız. Kur'an'a sarılacaksınız. Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine sarılacaksınız. O zaman evliyâ olursunuz, o zaman hakiki mutasavvıf olursunuz, o zaman hakiki derviş olursunuz. Hakiki dervişlik, hakiki müslümanlık demek; o mânaya...

Derviş Farsça, fakir demek. Fakir oluyor insan, yoksul oluyor, hiçbir şeyi olmuyor, meteliksiz bir insan oluyor ama Allah'ın kulu olunca her şey onun oluyor.

Bir insanın dostu Allah olunca isterse parası olmasın, isterse hiçbir şeyi olmasın. Ordusu, gücü, kuvveti olmasın. Allah onun işini rast getirince onun tadına doyum olmaz. Onun gücüne erişilmez. Onun karşısında durulmaz.

İşte onun için bizim tekkemizin, dergâhımızın, yolumuzun, üslubu, metodu budur. Biz, sizi Rasûlullah'ın sünnetine bağlamaya çalışıyoruz. Yaptığımız, yapmak istediğimiz iş bu.

“—Rasûlullah'a ümmet olun. Sünnetine bend olun, bağlanın, öyle yaşayın!” diye, bu kitapları okuyoruz. Onun için böyle pazar günleri burada ter döküyoruz. Onun için bunları okuyoruz.

Bitince yine okuyacağız. Kur'ân-ı Kerîm'in hatmi gibi yine başına geçeceğiz. Bu kitabı yine

okuyacağız. Kaç sene sonra nasip olursa yine hatmedeceğiz, yine döneceğiz, yine hatmedeceğiz, yine döneceğiz, yine hatmedeceğiz. Suyun içinde şekerin eridiği gibi Rasûlüllah'ın sünnetinde eriyeceğiz. (*Fenâ fî'r-rasûl*) olacak. Rasûlüllah'ın sünnetine sarılacaksınız, yolunda gideceksiniz. Ümmetin her birisi onun bir numunesi olmaya çalışacak. Onun için bu hadisleri okuyacağım. Bu son rivayetleri okuyacağım, durmayacağım, besmeleyi çekeceğim, baş tarafına geçeceğim. Kitabın başından yeniden başlayacağız. Çünkü biz buna doyamıyoruz. Biz Rasûlüllah'ın sünnetine doyamadık, doyamıyoruz. Yine okuyacağız, yine hatırlayacağız, yine o sevapları kazanacağız.

b. Uyurdu, Sonra Namaz Kıldırı

Ahmed ibn-i Hanbel Hz. Aişe RA'dan şöyle rivayet ediyor:¹

كَانَ يَنَامُ حَتَّى يَنْفُخَ، ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي، وَلَا يَتَوَضَّأُ

(حم. عن عائشة)

RE. 562/8 (*Kâne yenâmü hattâ yenfüha, sümme yekümü feyüsallî, ve lâ yetevaddau*)
“Peygamber Efendimiz uyurdu, nefes alışları muttarid hâle gelirdi. Solukları belli olacak şekilde uyurdu. (*Sümme yekumu*) Sonra kalkardı, (*feyüsallî ve lâ yetevedda'*) namazı kıldırı, abdest almaya lüzum görmezdi.” Bu

¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.78, no:467; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.135, no:25080; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.132, no:1420; Hz. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.41, no:17852; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XL, s.133, no:43301.

şöyle izah edilmiş:²

أى يتم صلاته، لأن عينيه تنامان، ولا ينام قلبه،
ومن خصائصه

أنَّ وضوءه لا ينتقض بالنوم.

(Eyyütimmüsalâtehû, li-enneayneyhitenâmâni, ve lâ yenâmu kalbühû, ve min hasâisihî, enne vudùehû lâ yentekudu bi'n-nevm.) Bu okuduğum izah... Hz. Âişe anamızdan, Âişe-i Sıddıka Validemizden böyle rivayet edilmiş. İzahta demek istiyor ki: “Peygamber Efendimiz’in namaz içinde nefesi muttaritleşirdi, uyuyormuş gibi o tarzda ses duyulur olurdu. Kalkar namazı tamamlardı, çünkü uyumazdı. Çünkü onun gözleri kapansa da kalbi uyumazdı. Peygamber kalbi olduğundan, abdesti bozulmadığından namazını tamamlardı.”

Peygamber Efendimiz uzun namaz kılardı, gecede iki rekât namaz kılardı. Yarı gecede bir rekâtı tamamlardı, öteki yarı gece ötekini tamamlardı. Ona uyanlar tahammül edemezdi; o Allahu Ekber diye namaza durduğu zaman kendinden geçerdi. Fâtiha’yı okurdu, Bakara Sûresi’ni okurdu, Âmene’r-rasûlü’yü okurdu. Ondan sonrasına geçerdi. Arkasındaki insanlar namazı bozmayı düşünürlerdi. Ayakta durmaya tahammül edemezlerdi. Aşktan, şevkten Rasûlüllah’ın salâtı, namazı böyle. Allah’ın huzurunda olmanın verdiği şevkten vakitlerin, saatlerin geçi-

² Münâvî, Feyzü’l-Kadîr, c.V, s.317, no:7180.

şine aldırılmazdı. Kimse dayanamazdı. Secdeye vardığı zaman; “Acaba öldü mü?” diye zevcât-ı tâhirattan merak edenler olurdu. Ayağını tutanlar olurdu. “Acaba sağ mı, yoksa vefat etti de böyle secdede mi kaldı.” diye. Kıpırdayınca anarlardı ki uyumamış, dua ediyor. Peygamber SAS Efendimiz’in tavsiye ettiği bir dua:³

اَللّٰهُمَّ ارْحَمْ اُمَّةَ مُحَمَّدٍ رَحْمَةً عَامَةً

(قط. خط. عد. والديلمي عن أبي هريرة)

(Allâhümme’rham ümmete muhammedin rahmeten âmmeh) “Yâ Rabbi! Ümmet-i Muhammed’e toptan lütfunla, rahmetinle muamele eyle!”

O mübarek gecelerde ümmeti için böyle dua ettiğine dair rivayetler var.

Bir de insan bir yere dayanmadığı zaman uyusa da kendinden geçse; meselâ şurada namazı bekliyor, bağdaş kurmuş veya diz çökmüş kendinden geçti, hatta rüya bile gördü, uyandı, silkindi; abdesti bozulur mu?

Bozulmaz. Bir yere dayanmadığı zaman bozulmaz. Çünkü bir yere dayanmaması, abdestini muhafaza etmesinin garantili alâmeti oluyor. Yatmış olsa kaçırmış oluyor, kaçırır, kaçırdığının da farkına varmaz.

---

³ Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.IV, s.313, no:1142; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.III, s.442, no:1725; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.IV, s.46, no:6146; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.350, no:952; Ebû Hüreyre RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.II, s.116, no:3212 ve s.287, no:3702; RE. 381/7.

Ama oturarak durmak, dik bir vaziyette bir yere dayanmadan durmak, abdesti kaçacak bir çeşit hal olmamasının garantisi olduğundan büyüklerimiz bu hükmü vermişler. Efendimiz'in hâlini anlatan rivayetlerden birisini de böylece söylemiş oluyoruz.

c. Hutbeden Sonra İhtiyacı Olanla Konuşurdu

Ahmed ibn-i Hanbel Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet ediyor:⁴

كَانَ يَنْزِلُ مِنَ الْمِنْبَرِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَيُكَلِّمُهُ
الرَّجُلُ فِي الْحَاجَةِ، فَيُكَلِّمُهُ، ثُمَّ يَتَقَدَّمُ إِلَى مُصَلَّاهُ
فَيُصَلِّي

(حم. ك. عن أنس)

RE. 562/9 (*Kâne yenzilü mine'l-minberi yevme'l-cumuati, feyükelimuhu'r-racülü fî'l-hâceti, feyükelimühû, sümme yetekaddemü ilâ musallâhü feyusallî*) (*Kâne yenzilü mine'l-minberi yevme'l-cumuati*) “Peygamber Efendimiz Cuma günü oldu mu minberden inerdi. (*Feyükelimuhu'r-racülü fî'l-hâceti*) Önüne birisi çıkıp bir şey sorduğu zaman, (*feyükelimühû*) cevabını verirdi, (*sümme yetekaddemü ilâ musallâhü feyusallî*) sonra mihraba geçip namaz kılardı.” Minberle Cuma namazı arasında ko-

⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.119, no:12222; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.169, no:1838; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.313, no:6824; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.62, no:17967; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.218, no:7183.

nuşmasında bir mahzur görmezdi. “Konuşabilir, ondan sonra namaz kılabilir.” diye ondan rivayet edilmiş.

d. Emriniz Altındakiler Hakkında Allah’tan Korkun!

Ondan sonra diğer rivayete geliyoruz. Hz. Ali RA şöyle rivayet ediyor⁵

كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ: الصَّلَاةُ، الصَّلَاةُ، اتَّقُوا اللَّهَ فِيمَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ

(د.ه. عن علي)

RE. 562/10 (*Kâne âhirü kelâmihi: Es-salâh, es-salâh, itteku’llâhe fî mâ meleket eymanüküm*)

Peygamber SAS’in ömrü nihayete erip ahirete göçmesi yakınlaşınca, vefatı zamanında, en son sözü şuydu: (Es-salâh, essalâh) “Aman, namaza dikkat edin, aman namaza dikkat edin!”

(*İtteku’llâhe fî mâ meleket eymanüküm*)
“Emriniz altında köleniz olan, mülkiyetinizde bulunan kimseler konusunda da Allah’tan korkun! Onlara zulmetmeyin!” diye esirlerin, kölelerin hukukuna riayeti tavsiye etmiş.

Vefatından evvel, ahirete teşrifinden evvel son sözleri bunlar olmuş.

⁵ Ebu Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.370, no:4489; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.78, no:585; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VIII, s.11, no:15578; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.370, no:8555; Hz. Ali RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.60, no:17956; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXXI, s.290, no:34240.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Namaz dinin direğidir, İslâm'ın şiarıdır. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

“—(*Lâ ilâhe illallah, muhammedün rasûlü'llâh*) deyinceye kadar, namaz kılıp zekât verinceye kadar insanlarla savaşmak bana emrolundu.”

Namaz çok önemli. Kılmayanla savaşmak Peygamber Efendimiz'e emrolunmuş. Onun için, ben de bu vesile ile size şunu hatırlatmak isterim:

Namaz, Peygamber Efendimiz'in bize vefatına yakın o telaşlı zamanda en son tavsiyesidir. Namaza riayetkâr olun. ‘Namazı terk eden, dininden çok şey kaybetmiş.’ demektir, ‘Çok büyük tehlikede.’ demektir. Ondan sonra çok daha fena durumlara düşebilir. Namazı kılın!”

Çevrenizdeki insanların, akrabalarınızın, yakınlarınızın, çocuklarınızın, aile fertlerinizin de namaza müdavim olması hususunda şu söylediğim rivayetleri hatırlınızdan çıkartmayın.

Acımayın çocuğunuza:

“—Varsın uyusun zavallıcık, çok yoruldu. Okula da gidecek; kalkmasın!” demeyin.

Olmaz. Orada acımıyorsun. Senin yaptığın acımak değil. Sen onun ateşe atılmasına razı oluyorsun. Sen onun namaz kılmayan bir insan olarak yetiştirmeye razı oluyorsun. O büyüyünce namazı hiç kılmayacak. Sen şimdi ona engel olmuyorsun.

“—Kalk yavrum, sabah namazının vaktidir. Sabah namazı bu vakitte kılınır.” diye onu

kaldırmıyorsun, uykusunu bölmüyorsun, kıyamıyorsun ama cehenneme atılmasına razı oluyorsun.

Onun için, namazın Peygamber Efendimiz'in savaş mevzusu olduğunu, namaz kılmayanla savaştığını ve en son sözünün namaz olduğunu hiç unutmamalım.

Hanımlarımız namaz kılacak; kimisi kaytarıyor, kılmıyor. Duyuyorum, biliyorum; İmam Hatip talebesi namaz kılmıyor.

Neden? Ruh kazanamamış. İmam hatip okuluna gitmiş, ama İslâm'ın inceliklerini öğrenememiş, yüreğine İslâm'ın sevgisi yerleşmemiş, nefsini yenemiyor, şeytanı yenemiyor. Etraf da çok sıkıştırmıyor; bu onu gösterir.

Namaz kılma çağına geldiği zaman, namaza durmadığında çocuk dövülür. Çat! Bir tane patlatırsın, korkutursun. Ondan sonra namaz kılmama durumuna düşmez. İlk önce korkuyla alıştıırırsın, ihtiyat hâline geldikten sonra kendisi kılar.

Bir taraftan da ikna edeceksin:

“—Bak, namaz şöyle güzeldir, Allah böyle emretmiştir. Allah'ın emrini tutmayanlar şu cezayı çekecek. Namaz kılmayan bir insan, ahirette seksen bin yıl yanarak bunun cezasını çekecek.” diye cezasını öğretmek lazım.

Namaza müdavim etmeye, küçükten alıştırmak lazım. Çocuk küçükten uyanmaya, kılmaya alışsın. Ondan sonra ona mükâfât verin, para verin, hediye verin, renkli işlemeli takke

alıverin! Kızsa güzel başörtü alıverin, cebine para koyuverin.

“—Bak, sen namazları kılıyorsun diye sana bu hediyeleri aldım” diye hediye getiriverin.

“—İşlemeli seccade, bak bu senin seccaden, özel seccaden. Hadi bakalım, yavrucuğum!” diye seccade verin.

Onore edin, gönlünü alacak şeyler söyleyin, namaza alıştıırın.

Namaz dinin direğidir. Bu namaz, insanı ibadetlere bağıyor. İbadetler insanı Allah’a bağıyor. Böylece dünya ve ahiretin fitnelerinden, şerlerinden insan kurtulmuş oluyor. Kılmadığı zaman da şeytanın ağına düşmüş oluyor.

“—Şeytan onu avlayacak, yiyecek, parçalayacak, cehenneme gitmesine sebep olacak.” diye bir tehlike belirmiş oluyor.

Onun için (*Es-salâh, es-salâh*) “Aman, namaza dikkat, aman namaza dikkat!” demiş Efendimiz. Ahirete göçerken bize bu tavsiyesi var. Ondan sonra da; “Elinizin altındakilerin hukukuna riayet edin!” diye tavsiye etmiş.

“—Kölelerinizin hukukuna riayet edin! Aç bırakmayın, açık bırakmayın. İhtiyaçlarını görün, dövmeyin, sövmeyin, zulmetmeyin, haksızlık etmeyin!”

Hani köle diye Bilâl-i Habeşî RA’a ne zulümler yapmışlar. Çölde ateşler yakıp sırtını bastırmışlar, işkence etmişler:

“—Allah’a inanma, bizim putlarımıza inan!” diye zorlamışlar.

O, (Ehad... Ehad... Ehad...) “Allah tektir...Allah tektir...Allah tektir...” diye bütün işkencelere karşı durmuş. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz, kat kat fazla para ödeyip, onu kölelikten kurtarmış.

“—Köledir.” diye, “Karadır.” diye, “Mevki makamı yoktur.” diye insanlar maalesef elleri altındakilere zulmederler.

Kimse kimseye zulmetmesin! Beyler aile fertlerine, valiler belde ahalisine, devlet başkanları ülke ahalisine, güç sahibi güçsüze zulmetmesin! Çünkü bir gün gelecek hak sahibi hakkını alacak.

“—Boynuzsuz koyun bile boynuzlu koyundan hakkını alacak.” diye büyüklerimiz bildirmiş.

O günde ana, baba, evlât, kardeş, karı, koca birbirinden kaçacak. O günü unutmamak lazım!

e. Arabistan’da İki Din Kalmayacak!

Bu hadîs-i şerîfte de şöyle buyuruluyor:⁶

كَانَ آخِرُ مَا تَكَلَّمَ بِهِ أَنْ قَالَ: قَاتِلَ اللَّهُ الْيَهُودَ
وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا

---

⁶ İmam Mâlik, *Muvatta*’, c.V, s.1314, no:3322; İbn-i Sa’d, *Tabakât*, c.II, s.254; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IX, s.208, no:18530; Abdürrezzak, *Musannef*, c.VI, s.54, no:9987; Ömer ibn-i Abdü’l-azîz Rh.A’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.285, no:7818; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.330, no:8776; Ebû Hüreyre RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.147, no:18443; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.218, no:7190.

قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ؛ لَا يَبْقَيْنَ دِينَانٍ بِأَرْضِ الْعَرَبِ

(ق. عن أبي عبيدة بن الجراح)

RE. 562/11 (*Kâne âhirü mâ tekelleme bihî en kâle: Kâtele'llàhe'lyehûde ve'n-nasârâ, itte-hazû kubûra enbiyâihim mesâcide, lâ yebka-yenne dînânî bi-ardî'l-arab*) (*Kâne âhirü mâ te-kelleme bihî en kâle*) “Peygamber Efendimiz’in son söylediği sözlerden birisi de şuydu: (*Kâte-le'llàhe'l-yehûde ve'nnasârâ*) Allah yahudileri, nasranîleri, hıristiyanları kahreylesin!” *Kâtele*; “Allah onlarla savaşsın.” demek. Savaştı mı da kahreder tabi. Allah bir kavme savaş açtı mı, onunla mukatele etti mi, onları mahveder. “Allah onları mahvetsin, Allah’ın kahrına uğrasın-lar!” demek. Onlar ne yaptılar? (*Ittehasû ku-bûra enbiyâihim mesâcide*) “Peygamberlerinin kabirlerini mescid ittihaz ettiler. Peygamber-lerine tapındılar, peygamberlerinin kabirlerine tapındılar.” Ne yanlış iş yaptılar.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرُ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ

(التوبة: ٣٠)

(*Ve kâleti'l-yehûdü uzeyrünü'bnü'llàh*) “Yahudiler, Üzeyir AS Allah’ın oğlu dediler. (*Ve kâleti'n-nasârâ mesîhu'bnu'llàh*) Hıristiyanlar

da, ‘Hz. İsa, Allah’ın oğludur!’ dediler.”
(Tevbe, 9/30)

Hâşâ, sümme hâşâ, sümme hâşâ, sümme hâşâ.
Yalan söylediler, yanlış söylediler, anlayışsızlık
gösterdiler. Allah’ın peygamberlerini Rab
edindiler, peygamberlere tapındılar. Onlara
beddua ediyor.

Ne demek istiyor?

“—Siz böyle yapmayın, sadece Allah’a ibadet
edin.” demek istiyor.

Peygamber Efendimiz’in en şerefli vasıflarından,
sıfatlarından, en sevdiği sıfatlarından bir tanesi
neydi?

Abd olması.

O, onu sevdiği için biz de ne diyoruz?

(*Eşhedü enne muhammeden abdühû ve
rasûlühû*) “Şehadet ederiz ki Muhammed
Allah’ın hem kuludur, hem de rasûlüdür.”
diyoruz.

Evet, kulu ama ne kul!

*Muhammedün beşerun, lâ kel beşer; Bel hüve
ke’l-yâkûti beyne’l-hacer.*

“Muhammed bir beşerdir, ama beşer gibi değil.
Emsalsiz bir beşer, benzeri olmayan bir beşer.
Bir insan, ama başka onun gibisi yok. Misli
olmayan bir insan. Sanki o taşların arasında
elmas gibi, yakut gibi.”

Yakut da bir taş...

“—Yüzüğün taşı neden?”

“—Elmasthan, yakuttan” diyoruz.

Ona da taş demişler ama o kıymetli taş. Kaldırım taşı nerede, çakıl taşı nerede; yakut, elmas, zümrüt nerede?

Peygamber Efendimiz öyle bir kimsedir. Abdühû ve rasûlühû. Onunla iftihar ediyordu ve onu bize bildiriyordu. Biliyor ki insanlar sevdikleri insanları putlaştırırlar. Putlaştırmaları!

Peygamberlerinin kabirlerini mescid ittihaz edinmişler, onlara tapınmışlar, onlara Rablik sıfatı vermişler. Yanlış!

Böyle olmasın, “Kul olduğu bilinsin.” diye en son anında bunu söylemiş. Biz de kulu olduğunu biliyoruz, sevgili bir kulu olduğunu biliyoruz. Beşer gibi yaşadığını ama müstesna bir beşer olduğunu, Seyyidü’l-evvelîne ve’l-âhirîn olduğunu biliyoruz. Efendimiz SAS onu anlatmak istemiş.

Sonra ne dedi?

(*Lâyebkayenne dînânîbi ardı’l-arab.*) “Arapların diyarları olan şu benim beldelerimde, şu Arabistan’da sakın iki din kalmasın. Hepsi bir din olsun. Hepsi Allah’ın razı olduğu din olan İslâm olsun. İkinci bir inanç kalmasın!” diye tavsiye etmiş.

“—Dininizi yayın, başka dinlere tâbi olmayın, başka dinlerin tâbilerini ıslah edin, ikaz edin, irşad edin, tebliğ edin, i’lâ-i kelimetullah yapın, anlatın ve yeryüzüne İslâm’ı hâkim kılın!”

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

(آل عمران: ۱۹)

(*İnne'd-dîne inda'llâhi'l-islâm*) “Allah indinde bir tek din var, yegâne din var, makbul ve muteber din İslâm...” (Âl-i İmrân, 3/19)

Allah indinde makbul olan, geçerli olan din; sadece ve sadece İslâm dinidir. Başka din yok! Başka makbul din yok!

Ben hocayım, siz talebesiniz, o tüccar, berikisi memur, ötekisi esnaf. Asıl vazifemiz Allah'ın dinine hizmet etmektir. Doktor veya mühendis veya şöyle veya böyle. Asıl hizmetimiz Allah'ın dinine olacak. Allah'ın dinini yaymaya olacak. Yeryüzünde Allah'ın dininden başka din bırakmayacağız. Anlatacağız, ikna edeceğiz:

Utanmıyor musunuz? Elinizle putu yapıyorsunuz, karşısına geçiyorsunuz tapınıyorsunuz, kudsiyet ithaf ediyorsunuz.

Utanmıyor musunuz? “Mööö” diye bağırın öküze tapıyorsunuz? Hristiyanlar puta tapıyor. Elleriyle yapmış, hangi sanatkâr yapmışsa alçıdan, tahtadan, karşıya koymuşlar. Çıplak bir adamcağız, kolları sarkmış, çarmıha gerilmiş...

Bir kere Kur'ân-ı Kerîm bildiriyor ki Hz. İsa'yı öldürmediler:

وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ

(النساء: ١٥٧)

(*Ve mâ katelûhü ve mâ salebûhü velâkin şubbihe lehüm*) “Onu ne öldürdüler, ne de astılar; fakat (öldürdükleri) onlara İsa gibi gösterildi.” (Nisâ, 4/157) Başka birisini öldürdüler, Hz. İsa sandılar.

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ

(النساء: ١٥٨)

(*Bel refeahu'llàhu ileyhi*) [Bilâkis Allah onu (İsa'yı) kendi nezdine kaldırmıştır.] (Nisâ, 4/158)

Allah peygamberlerini korumaz mı? Hiç öyle şey olur mu?

Ondan sonra elleriyle yaptıkları putun karşısında renkten renge giriyorlar, haç çıkarıyorlar, eğiliyorlar, dua ediyorlar. Yirminci yüzyılda böyle saçma şey mi olur?

Allah'a, kâinatın sahibi olan, gücün kudretin sahibi olan her şeyi yaratan Mevlâ'ya ibadet etmek varken ağaca, puta, taşa tapılır mı?

Tapıyorlar.

“—Öküze tapılır mı?”

Hintliler tapıyor. Beş yüz milyon insan öküze tapıyor. Japonlar güneşe tapıyor, imparatorları güneşin oğluymuş! Bu oğlu niye yanmadan geldi buraya?

Güneşin oğlu ise cayır cayır yanması, buhar olması lazımdı. Bu kadar da aklınız yok mu sizin? Güneşin oğluymuş! Bu güneşin hiç öyle babalık hâli var mı? Baba olacak bir hâli var mı? Gülüyoruz değil mi? Ama acınacak, ağlanacak bir durum. Dünyanın teknolojisini üreten Japonya, güneşin oğluna tapınıyor.

Ne yapacağız? Anlatacağız. Allah'ın dinini yayacağız.

Nasıl olacak? Gayret edeceğiz, çalışacağız, kesenin ağzını açacağız. Paraları hak yolda harcayacağız, Allah için sarf edeceğiz. Paraları biriktirmek değil ki bizim görevimiz, Allah için hizmet etmek. Allah için müessese kuracağız, mektep kuracağız, talebe yetiştireceğiz, hoca yetiştireceğiz.

Geçen sefer başka yerde söyledim, şimdi “Vebal size gelsin.” diye size de söylüyorum:

Güney Afrika’dan, oranın cemaatinden bir yetkili kişi, bizim buraya; “Türkiye’den İngilizce bilen iki tane hocaefendi istiyoruz.” diye mektup yazmış.

Burada İlim Yayma Cemiyeti’nin başkanı olan zât-ı muhterem de:

“—Hocam, aradım, taradım. Koca Türkiye’de 55 milyonun içinde tıklar tıklar İngilizce vaaz verecek, İslâm’ı çok iyi bilen bir hoca bulamadım, utandım, yerin dibine girdim.” diyor.

“—Ayıbımızı kimse bilmesin.” diye şöyle mektup yazmış:

“—Siz, bize tam Ramazan ayında müracaat ettiniz. Bizim hocaefendiler de Avrupa’ya İslâm’ı anlatmaya gittiler. Onun için bir dahaki sene müracaat ederseniz, inşaallah size bir hoca göndeririz. Bu bir sene içerisinde hoca bulmaya çalışacağım.” diyor.

Telaşlı, bana söylüyor. Ben de dedim ki:

“—Gel, ben seni bir müesseseye götüreceğim, gör.”

Aldım, Ahmet Kamil tekkesine götürdüm. Orada biz Hadis Enstitüsü kurduk. Müdürün karşısına oturttuk. Müdür bizim kardeşimiz. Bunlar ikisi büyük, muhterem, iki zengin; iktidarlı, mâli bakımdan güçlü kimse.

“—Bizim bu enstitümüzü anlat.” dedim. Dedi ki;

“—Bizim 30 tane talebemiz var. Bu 30 talebemizin hepsi mastır

yapıyor. Yüksek tahsili bitirmiş. Dinî sahada mastır yapıyor, daha yüksek tahsil yapıyor. Bir iki tanesi de doktora yapıyor, mütehassıs olacak.”

Hepsiyle iftihar ettik. Hepsi ateş gibi, cevval, çalışkan, Arapçası güzel kardeşlerimiz. Şimdi ben onlara;

“—Bakın, sizin paranız var. Siz mâlî bakımdan destekleyin; biz bu kardeşlerimize üç sene daha İngilizce tedrisat yapalım. Bütün öğrendikleri hadisleri, ayetleri bir de İngilizce anlatalım. Bunların dili, kulakları İngilizce’ye iyice yatsın. Sonra bunları dünyanın her diyarına gönderelim. Brezilya’ya, Güney Afrika’ya, Tayland’a Amerika’ya nereden istiyorlarsa oraya gönderelim ve bunlar İslâm’ı orada anlatsınlar. İngilizce, gayet güzel, gayet fasih bir şekilde anlatsınlar. Ahaliyi müslüman etsinler. Çünkü anlayan müslüman oluyor.” demek istedim.

Ben Adelayt şehrine gittim, Avustralya’da grev oldu, uçağımızı havaalanına indirdiler. Üç gün orada otelde bizi misafir ettiler. Allah’ın hikmeti, Ramazan günü orada bazı insanlarla

tanıştım. Camide namaz kıldık, onlarla toplantılar yaptık.

Adelayt şehrinde bir doktorla tanıştım. Budist imiş. Budizm dinine mensupmuş, müslüman olmuş. İslâm cemiyetine başkan seçmişler. Harıl harıl İslâm'a çalışıyor.

Anlatırsak, İslâm'ı öğretirsek gelirler. Ve biz bir insanın müslüman olmasına sebep olursak dünyaları elde etmiş kadar sevap kazanırız. Dünyaya ve dünyanın içindeki her şeye sahip olmaktan daha büyük sevap.

Kardeşlerimiz Arapça'yı biliyorlar, dini biliyorlar, hafız oluyorlar ama İngilizce bilmiyorlar. Kesenin ağzını açalım, burada bir lisan okulu açalım.

“—Yüksek tahsil yapmış, doktora yapmış hocaefendiler, Arapça'yı su gibi bilen hocaefendiler, sadece İngilizce'yi dört sene okurlar; dünyanın her yerine hoca olarak giderler.” diye, bir müessese kuralım, şu çocukları yetiştirelim, Allah'ın dinini dünyanın her yerine yayalım.

Dedelerimiz kılıçla atla dereleri, tepeleri, dağları, kıtaları geçip ta Almanyalara kadar İslâm dinini götürmüşler. Şimdi de fırsat böyle. Adamlar kendileri istiyor. Hoca istiyor.

Hâkim de istediler benden;

“—Hocam, İslâm fıkhrına göre aramızdaki davaları çözecek, halledecek hâkim gönderin bize.” dediler.

Yetiştirmemiz lazım. Bizim hukuk fakülteli

gençlerimize soruyoruz. Medeni hukuku biliyor.

“—İslâm hukukunu biliyor musun?”

“—Bilmiyorum hocam.”

Kusura bakma, bilmiyor. Yüksek İslâm Enstitüsü’nden veya falanca yerden mezun kardeşlerimize üç-dört sene hukuk tahsili yaptırsak, büyük hocalarda İslâm hukukunu okuttursak, ondan sonra üç dört sene de İngilizce öğretsek dünyanın her yerine gönderebiliriz. Amerika’yı müslüman yaparız.

Güney Amerika’da, Brezilya’da müslüman cemaatleri varmış; istiyorlar. Takvâ ehli insan istiyorlar.

Onun için yeryüzünde ikinci bir din kalmaması için çalışmamız lazım! Çalışmak için masraf lazım, müessese lazım, bu müesseselerin yaşaması için de para lazım. Gözü kör olasıca para olmadan da olmuyor. Hepimiz yardım edeceğiz.

Vaazda söylüyorum, konuşmalarımda söylüyorum. Benim beş parası olmayan kardeşim geliyor, harçlığından çıkarttığı paradan veriyor. Kendisi oruç tutmaya razı, zenginler duymuyor. Olmaz!

Allah’ın hikmeti. Kimisinde para var, hayır hizmet duygusu zayıf; kimisinde hayır hizmet duygusu şaheser, onun da parası pulu yok.

Bir cemaate, bir cami dolusu insana:

“—Şu konuda hayır yapın.” diyorsun, otuz bin lira para toplanır.

“—Maşallah, Allah bereket versin” diyorsun.

Ben bu otuz bin liranın on mislini sana hemen şimdi vereyim. Hemen şimdi yüz mislisini vereyim. Bu otuz bin liraya İslâm’ın hizmeti yürür mü?

Akıl var, mantık var. Bir gazoz şişesinin şu kadar para olduğu zamanda otuz bin liraya dine hizmet mi olur?

Müesseseleri kurun. Beğenmiyorsanız, güvenmiyorsanız başına kendiniz geçin, çalıştırın. Ben yapılacak işleri söylüyorum, siz de parasını bulun.

Beni onun bunun karşısında kapı kapı para toplamak için mi görevlendireceksiniz? Vaktimi o işle mi geçireyim?

Herkes elinde ne imkânı varsa o çalışmayı yapacak ve o paralar Allah yoluna sarf edilecek. Allah sevap yazacak, mükâfât verecek. Bunları unutmayın!

Yeryüzünde başka bir dinin kalmamasına çalışmamız lazım. Yarım yamalak çalışmayla olmaz. Ciddi çalışmamız lazım, yetmiyor.

Ben İlahiyat Fakültesinin profesörüyüm. Yirmi yedi senelik, otuz senelik tecrübem var. Oradan gelmiş birisi olarak konuşuyorum. İlahiyat Fakültesi yetmiyor. Yetmediği için biz Hadis Enstitüsü’nü kurduk. İlahiyat Fakültesinden seçme, çalışkan talebeleri alıyoruz. Üç sene, dört sene daha okutuyoruz. İkinci bir tahsil ediyor.

Bu da yetmiyor. Bunun yanına üç sene, dört sene daha bir İngilizce tahsil yapalım. İngilizce

konusabilir hâle gelsinler. Dünyanın her yerine hoca gönderelim. Fatih Sultan Mehmed ordu göndermiş. Biz de şimdi hoca gönderelim. Hocalar daha kıymetli. Ordu savaşta ya yener ya yenilir. Ama hoca, İslâm'ı anlattı mı kazanır. Allah bereketini veriyor.

Avustralya maceralarımdan. Pakistanlı kardeşlerimizin tebliğ cemaati var. Bunlar çıkmışlar, şehir şehir gidiyorlar. Oralarda, camilerde ve sairelerde toplantı yapıyorlar. Çağırıyorlar, İslâm'ı anlatıyorlar. Dinleyen dinliyor, dinlemeyen dinlemiyor.

Neyse bir köye, ağaçlık, çayır bir yere gitmişler. Orada namaz vakti gelmiş, bir tanesi elini kulağına getirmiş. Yanık yanık bir ezan okumuş. *Allahu ekber... Allahu ekber!* Saf bağlamışlar, o vaktin namazını kılmışlar.

Köyün ahalisi Avustralyalılar gelmişler, hüngür hüngür ağlıyorlarmış:

“—Neydi o sizin söylediğiniz? Biz bunları dedelerimizden duyardık. Nedir bunlar?” diye hüngür hüngür ağlamışlar.

İncelenmiş, anlaşılmış ki bunlar Afganistan'dan Avustralya'ya yerleştirilmiş, çağrılmış, getirilmiş, oralarda çalıştırılmış insanlarmış. İslâm'ı unutmuşlar, hıristiyanlaşmışlar.

Namazdan niyazdan, ezandan haberleri yok, ama ezan okununca; “Dedelerimiz de böyle bir şeyler okurlardı.” diye oradan hatırlamışlar.

Kardeşlerimiz bunu anlayınca; “Siz müslüman-sınız.” diye, o köye birkaç defa daha gitmişler.

O köy şimdi yeniden müslüman olmuş. Çalışınca Allah bereketini veriyor.

İşte hepimiz böyle Allah'ın dinine çalışmalıyız.

Hangi meslekten olursak olalım. Hiç olmazsa yıllık iznimizi Allah yoluna sarf edelim. On bir ay dünya için çalıştın. Bir aylık tatilin var. Bir aylık tatilinde de kalkıp deniz kenarında çıplakların arasında vakti günahla mı geçireceksin? Yoksa; “Şu bir aylık vaktimde de Allah'ın dinine hizmet edeyim, gezeyim, anlatayım.” diye Allah'ın dininin tebliğinde mi harcayacaksın?

“—Hani ne yapayım? Geçim derdi, vaktim yok.” filan demek mazeret değil. Vallahi mazeret değil!

Çünkü bir aylık tatili olduğu zaman pekâlâ deniz kenarında, plajda, yüzmesini kavrulmasını kebab olmasını biliyor. Para da veriyor, losyonlar alıyor, kremler sürüyor. “Bronz olacağım.” diye masraf da ediyor. Tatil köyüne gitmek için, oradan yer ayırtmak için ne kadar paralar veriliyor.

Onun için insafa gelelim, ibret alalım. Rasûlullah'ın şu sözünü unutmayalım: “—Yeryüzünde ikinci bir din kalmasın. İki din kalmasın. Bir İslâm kalsın. Sadece Allah'a ibadet edilsin.” Bâtıl dinlerin hepsi artık silinsin, yeryüzünde hükmü kalmasın. Artık insanlar aldatılmasın!

f. Son Sözleri Şu Oldu

Burada Peygamber SAS Hazretlerinin Enes RA'dan rivayet edildiğine göre en son söyleyip de artık ağzını kapattığı kelimeler şunlar olarak

anlatılıyor:⁷

كَانَ آخِرُ مَا تَكَلَّمَ بِهِ: جَلَالُ رَبِّي الرَّفِيعُ، فَقَدْ
بَلَّغْتُ، ثُمَّ قَضَى

(ك. عن انس)

RE. 562/12 (*Kâne âhirü mâ tekelleme bihî: Celâle rabbiye'r-refîi, fekad bellağtü, sümme kudiye.*) (*Celâle rabbiye'r-refî'*) İzahında (*Ene ahtârü celâle rabbî*) demek diyorlar. “— Ben Rabbimin, yüce Rabbimin yüceler yücesi Rabbimin celâlini tercih ediyorum. Ben yüce Rabbimin celâlini tercih ediyorum. Onu ihtiyar ediyorum, onu seçiyorum” (*Kad bellağtü*) “Tebliğ ettim. Muhakkak hepsini eksiksiz tebliğ ettim dedi. (*Sümme kudiye*) Sonra ruhu kabzolundu. Efendimiz ahirete göçtü.” Hazret-i Aişe Validemiz de şöyle rivayet ediyor: Rasûlüllah SAS, hasta halindeyken Hz. Aişe Validemiz’e demiş ki:⁸

إِنَّهُ لَمْ يُقْبِضْ نَبِيٌّ قَطُّ، حَتَّى يَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ
ثُمَّ يُخَيَّرُ

(حم.خ.م. عن عائشة)

⁷ Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.58, no:4387; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.147, no:18445; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.218, no:7191.

⁸ Buhârî, *Sahîh*, c.XX, s.167, no:6028; Müslim, *Sahîh*, c.XII, s.194, no:4476; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.89, no:24627; Hz. Aişe RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.XI, s.474, no:32231; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.X, s.68, no:9102.

RE. 141/8 (*İnnehû lem yukbad nebiyyün kattû, hattâ yerâ mak'adehû mine'l-cenneh*) Hiçbir peygamberin ruhu cennetteki yerini görmedikçe kabzolunmamıştır. (*Sümme yühayyeru.*) Ondan sonra da muhayyer kılınmıştır.”

“—Ey benim sevgili kulum, Ey benim peygamberim! Yaşamaya devam etmek mi istiyorsun, yoksa huzuruma gelmeyi mi istiyorsun?” diye kendisine sorulur.

Ne isterse öyle yapılır. Onlar Allah'ın peygamberi, sıradan insanlar değil. Kendine tercih hakkı verilir. Edebe riayet edilir. O da, o melekü'l-mevt de onun ne kadar büyük zât olduğunu biliyor.

Bu sözlerden ben şunu anlıyorum ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri tarafından; “Ey kulum! Ne dersin yanıma gelmeyi mi tercih edersin, daha vazife görmeyi mi tercih edersin?” diye demek ki kendisine seçme hakkı arz olunmuş.

O zaman diyor ki:

(*Celâle rabbiye'r-refîi*) “Ben Rabbimin, yüceler yücesi Rabbimin celâline kavuşmayı tercih ediyorum. Onun tarafını tercih ediyorum.”

Ne olacak bu hayat? Vazifelerini yapmış işte. (*Kad bellağtü*) “Allah'ın bana emrettiği vazifeleri, hepsini tebliğ ettim. Sana gelmek istiyorum Yâ Rabbi!” demiş oluyor.

Öyle dedi ve ahirete öyle göçtü. En son sözü böyle oldu. Allah, Peygamber SAS Efendimiz'in şefaatine nâil eylesin... Ahirete göçüşü böyle oldu.

g. Cennetin Kapısı SAS Efendimiz'e Açılır

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

Birinci hadîs-i şerîfe geldik.

Ahmed ibn-i Hanbel ve İmam Müslim, bu hadîs-i şerîfi Enes ibni Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁹

آتَى بَابَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَأَسْتَفْتِحُ، فَيَقُولُ
الْخَازِنُ: مَنْ أَنْتَ؟

فَأَقُولُ: مُحَمَّدٌ. فَيَقُولُ: بِكَ أَمِرتُ لَا أَفْتَحُ لِأَحَدٍ
قَبْلَكَ

(م. حم. وعبد بن حميد عن أنس)

RE. 3/1 (*Âtî bâbe'l-cenneti yevme'l-kıyâmeti, feesteftihu, feyekülü'l-hâzinü: Men ente? Feekül: Muhammed. Feyekülü: Bike ümirtü en lâ eftehu li-ehadin kableke.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fi mâ kâl, ev kemâ kâl.

Râmûzü'l-Ehâdîs kitabının birinci hadîs-i şerifi.
Bakın nasıl başı sonuna uygun düşüyor.

⁹ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.188, no:197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.136, no:12420; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.379, no:1271; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.119, no:400; İbn-i Ebî Âsım, *Evâil*, c.I, s.62, no:10; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.447; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.138, no:418; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.462, no:955; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.532, no:31890; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.I, no:2; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.9, no:1.

Sonda Peygamber Efendimiz'in nasıl vefat ettiğini, neyi tercih ettiğini gördük. Efendimiz'in ahireti tercih ettiğini gördük. Onun (*celâle rabbiye'r-refî*) "Ben yüceler yücesi refî' Rabbimin celâlini tercih ediyorum. Onun yanına gitmek istiyorum." deyip ahirete göçtüğünü okuduk. Burada da buyuruluyor ki; (*Âtîbâbe'l-cenneti yevme'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü ben cennetin kapısına geleceğim."

Rasûlüllah SAS Efendimiz cennetin kapısına geleceğini bildiriyor. Gelecek, kapının önüne... Cennetin kapısı var, bekçisi var. Orada cennet bekçisi melek, Rıdvan var.

(*Feesteftihu*) "Açılsın şu kapı diye kapının açılmasını talep edeceğim."

Hani mahkeme-i kübrâ kuruldu, insanların hesabı görüldü. Sıratı geçtiler, cehennemlikler cehenneme düştü... O zaman ben cennetin kapısını çalacağım.

(*Feyekülü'l-hâzin*) Cennetin bekçisi olan Hâzin isimli melek diyecek ki: (*Men ente*) "Sen kimsin?"

"—Aç kapıyı diyorsun. Gelmişsin arkanda bi-gayr-i hisâb cennete girecek insanlarla kapıya dayanmışsın. Kimsin sen ya mübarek?" diye o melek soracak.

(*Feekülü: Muhammed*) "Ben Muhammed-i Mustafâ'yım." diyeceğim. "Ben Muhammed'im. Ben Allah'ın has kulu, has peygamberi, âhir zaman peygamberi Seyyidü'l-evvelîn ve'l-âhirîn Muhammedü'l-emînim." diye kendini tanıttacak.

Burada birazcık durup bir şey söylemek istiyorum. Bir eve gittiniz, zili çaldınız. Efendimiz'in terbiyesini biliyorsunuz. Ne yapardı?

Ya kapıya arkası dönük dururdu ya yan dururdu. Direk kapıya bakmazdı. Doğrudan doğruya bakmazdı. Çünkü kapıyı açan bir kimse kadın olabilir. Kendi kocası geldi sanır, çocuğu geldi sanır, saçы açık olabilir, göğsü bağı açık olabilir.

Onun için kapı çalındığı zaman Efendimiz böyle dururdu, bizde

edep öyledir. Çaldıktan sonra kapıda yan ya da arkası dönük duracağız.

“—Buyurun, kim o?” deyince;

“—Falancayla görüşmek istiyorum.” denecek. Yalnız bizim lisanımızda “Kim o?” deniliyor. Kapı çalındığı zaman bir ses geliyor içeriden:

“—Kim o?”

“—Ben!”

Fesühhanallah! Herkes “Ben.” diyor. “Ben” sözü bir şey ifade etmiyor ki. Adını söyleyeceksin, kim olduğunu söyleyeceksin.

“—İsmim Esad, filancayım, falancayım.” İsmi söyleyeceksin. “Ben” sözü doğru değil.

Burada da Efendimiz'in cevabından onu hatırladım.

(*Men ente*) “Sen kimsin ya mübarek?” diye melek sorunca, o da diyor ki:

“—Ben Muhammed'im.”

Burada güzelce edep öğreniyoruz. İsmi söyleyor. Meleğin cevabına bakın:

(*Feyekûlû*) O zaman diyecek ki o melek:

(*Bike ümirtü en lâ efteha li-ehadin kablek*)
“Senden önce bu kapıyı başka hiç kimseye açmamakla emrolundum.”

“—Buyur ey Allah’ın Rasûlü! Kapıyı kim çalıyor diye soruşum, Allah bana emretmişti ki:

‘—Ey meleğim! Sen bu kapının bekçisisin. Bu kapıdan önce Muhammed-i Mustafâm geçecek. Ondan önce bu kapıyı sakın kimseye açmayasın. İlk önce o geçecek. O ilk giriş şerefi, ona ait olacak.’ buyurmuştu. Onun için sordum. Mâdem sen geldin, buyur yâ Rasûlallah!” diyecek.

Cennete Peygamber Efendimiz’le beraber girenlere; duhûl-i evvelîn derler. *Dühûl* burada *fûûl* vezninde ama mastar değildir, girmek mânasına gelmiyor. Burada ism-i fâilin cem’idir, yâni *dâhîl* kelimesinin çoğuludur. “Dâhil olanlar, girenler.” demek.

Dühûl demek *sücûd* gibi *rûkû’* gibi. *Sâcid*’in cem’i *sücûd* geliyor, *râkiin* cem’i *rukû’* geliyor, onun gibi.

Dühûl-i evvelîn ne demek? “Cennete ilk girecek kimseler.” demek. Bunlar nasıl kimseler?

Cennete bi-gayr-i hisâb girecekler. Hepsinin kalbi aynı, pırlanta gibi kalbe sahip, pırlanta gibi insanlar. Tepeden tırnağa nur insanlar, yetmiş bin kişi cennete bi-gayr-i hisâb girecek. Allah’ın lütfu ile defter açılmadan, divan kurulmadan, hesaba çekilmeden, zahmet

çekmeden, ter dökmeden duhûl-i evvelîn ile cennete girecekler.

“—Yetmiş bin kişi girecek.” diye, bildirilince, Peygamber Efendimiz bir başka hadîs-i şerîfte;

“—Ben Rabbimden artırılmasını istedim. Yâ Rabbi! Daha da arttırsan. Daha fazla kul girse...” diye istedim” diyor.

O zaman Allah-u Teâlâ Hazretleri; bu yetmiş bin mübareğin her birine, yetmişer bin kişi bağışladı. $(70.000 \times 70.000 = 4.900.000.000)$ Yetmiş bin çarpı yetmiş bin = Dört milyar dokuz yüz milyon kişi...

Ve “Rabbimin avuçlarından bir avuç kul daha...”

Hani biz kum filan avuçlarız. Veya hazineye gelmiş bir insan bir sürü yüzük taşları, elmaslar var. “Avuçla bakalım bir avuç, bir avuç daha...”

“Rabbimin, Rahmân olan Rabbimin avuçlarıyla bir avuç kul daha!” diyor. Dört milyar dokuz yüz milyon artı ilave bir de bir avuç kul daha ama kimin avucu?

“—Rahmân’ın avuçlamasıyla bir avuç kul daha.” Bir büyük miktar daha girecek.

Dört milyar...

Yetmiş bin kişi has kul olarak girecek. Her birine yetmiş bin kişi bağışlanmış olarak, dört milyar dokuz yüz milyon kişi girecek. Bir de bir miktar daha...

Artık her şeyin esrarını yine Allah-u Teâlâ Hazretleri bilir. Öyle bi-gayr-i hisâb cennete girecekler. Sıkıntı çekmeden, zahmete

uğramadan, eza cefaya uğramadan, hesabın telaşına düşmeden...

Zaten bazı insanlar hesaba çekilirken Allah'ın bazı has kulları nerede olacak? Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde olacak. Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde sefa sürecekler. İnsanlar onları aşağıdan bizim yıldızları seyrettiğimiz gibi, yukarıya bakıp bakıp seyredecekler. "Kim bu mübarekler?" diye hayran kalacaklar, imrenecekler, gıpta edecekler.

Bunlar kimlerdir biliyor musunuz?

h. Arş'ın Gölgesinde Gölgelenecek Kimseler

Bunların hakkında hadîs-i şerîfler var. Buhârî'de, Müslimde ve diğer kaynaklarda Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş ki, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:¹⁰

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ، يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ: إِمَامٌ
عَادِلٌ؛ وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ؛ وَرَجُلٌ
قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ؛ وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ،

---

¹⁰ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.234, no:629; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.715, no:1031; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.598, no:2391; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.222, no:5380; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.952, no:1709; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.439, no:9663; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.185, no:358; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.338, no:4486; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.251, no:6324; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.405, no:549; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.16424; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.461, no:5921; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.47, no:80; Ebû Hüreyre RA'dan.

اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ؛ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ
ذَاتُ حُسْنٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ؛ وَرَجُلٌ
تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا

حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالَهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ؛ وَرَجُلٌ ذَكَرَ
اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ

(بخ. م. ت. ن. حم. عن أبي هريرة)

(*Seb'atün yuzillühümü'llàhu fî zıllihî, yevme lâ zılle illâ zıllühû*) “Yedi sınıf insan vardır ki, Allah-u Teâlâ onları, hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde, Arş'ın gölgesinde gölgelendirir. Kim bunlar: 1. (*İmâmün âdilün*) Adaletli idareci. 2. (*Ve şâbbün neşee fî ibâdeti'llâhi azze ve celle*) Allah'a ibadet ede ede büyümüş olan genç.

3. (*Ve racülün kalbühû muallekun bi'l-mesâcid*) Akli mescide takılı, gönlü mescide bağlı olan, ibadet ehli adam.

4. (*Ve racülâni tehâbbâ fî'llâhi, ictemea ileyhi ve teferraka ileyhi*) Allah için birbirini seven, bu uğurda bir araya gelip, bu sevgi ile ayrılan iki kimse.

5. (*Ve racülün deathü'mraetün zâte hüsnin ve cemâlin, fekâle: Innî ehâfu'llâh*) Mevkî sahibi olan güzel bir kadın tarafından birlikte olmaya çağırıldığı halde, ‘Ben Allah’tan korkarım!’ cevabı ile karşılık veren kimse.

6. (Ve racülün tesaddaka bi-sadakatin feehfâhâ hattâ lâ ta'leme şimâlühû mâ tünfiku yemînühû) Sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilmeyecek şekilde gizli sadaka veren kimse;

7. (Ve racülün zekera'llâhe hâliyen fefâdat aynâhü.) Tenha yerde Allah'ı zikrederek gözyaşı döken kimse.”

Onlardan bir kısmı, birbirlerini Allah rızası için kardeş edinmiş olanlar, ihvan olanlar, has kardeş olanlar. Bizim kardeşliğimiz ondan.

Biz niye birbirimizin ihvanıyız, kardeşiyiz? Niye ben derse başlarken size hitaben (*fa'lemû eyyühe'l-ihvân*) diyorum, “Bilin ki ey ihvanım! “ diye başlıyorum. Neden?

Biz ihvanız. İnsanlar birbiriyle ihvan oldu mu, kardeş oldu mu, llah onları Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelendirecek.

Bir başka zümre; tenhalarda Allah'ı zikredip “Allah Allah” deyip gözlerinden yaşlar boşanan âşıklar. Bi-gayr-i hesab cennete girecekler, Arş'ın gölgesinde gölgelenecekler. Yâni erbab-ı zikir...

Neden zikir yapıyoruz?

“—Öyle olalım.” diye.

Neden birbirimizle ihvan olmuşuz, kardeş olmuşuz? “—Öyle olalım.” diye.

Diğer bir grup; mescidlere aklı takılı olup da hep namaz kıldığında, tekrar namaz kılincaya kadar mescide gitmek isteyen insanlar... Niye mescidleri dolduruyoruz? “—Öyle olalım.” diye.

Diğer bir zümre, namusunu iyi koruyan insan, kendisine birisi bir teklifte bulunsa bile, “Ben Allah’tan korkarım.” diyen bir insan... Diğer bir zümre; yaptığı hayrı, sadakayı gösteriş için değil de sağ eli verdiği zaman sol eli duymayacak gibi gizli veren, gösterişsiz veren insan... Diğer bir zümre; küçüklüğünden beri küfre sapmamış, günaha girmemiş, batmamış, bulaşmamış, sakalını bırakmış, namazını kılmış, “El-hamdü lillâh harama kuşak çözmedim, el-hamdü lillâh haram lokma boğazımdan geçmedi, el-hamdü lillâh bir namazımı kazaya bırakmadım.” diyen insanlar. Adaletli hükümdarlar, gençliğinde akli mescide takılı kimseler. Birbirini Allah için seven, kardeşlik eden insanlar. Bir kadın kendisini kötü bir yola çağırırsa namusunu koruyup günaha girmemek hususunda dayatabilen, diretebilenler. Gizli sadaka verenler. Tenhalarında gözyaşı dökenler. Doğru sözlü, doğru özlü, aldatmayan, yalan söylemeyen, emniyetli, güvenilir tüccarlar. Ve bunun gibi bazı kimseler, bi-gayr-i hisab cennete girecek. Allah-u Teâlâ Hazretleri biz eksikli kusurlu, âciz nâçiz kullarını da öylece cennete girenlerden, cemâlini görenlerden, rızasına erenlerden eylesin...

i. Hayvanların Ecelleri

Enes RA’ın rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:¹¹

¹¹ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXIII, s.300; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.VI, s.227, no:807; Ukaylî, *Duafâ*, c.IX, s.94, no:2118; İbnü’l-Cevzî, *Mevdûât*, c.III, s.222; Deylemî, *Müsne-dü’l-Firdevs*, c.I, s.418, no:1695; Enes ibn-i Mâlik RA’dan. *Ken-zü’l-Ummâl*, c.I, s.445, no:1921; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.I, s.11, no:4.

أَجَالُ الْبَهَائِمِ كُلِّهَا مِنَ الْقُمَّلِ وَالْبَرَاعِثِ
وَالْجَرَادِ، وَالْخَيْلِ، وَالْبِغَالِ، وَالْدَّوَابِّ كُلِّهَا،
وَالْبَقَرِ، وَغَيْرِ ذَلِكَ آجَالُهَا فِي التَّسْبِيحِ؛ فَإِذَا
انْقَضَى تَسْبِيحُهَا، قَبَضَ اللَّهُ أَرْوَاحَهَا، وَلَيْسَ إِلَى
مَلِكِ الْمَوْتِ مِنْ ذَلِكَ شَيْءٌ

(عق. وابوالشيخ فى العظمة عن انس)

RE. 3/2 (*Âcâlû'l-behâimi küllihâ; mine'l-kummeli, ve'l-berâğîsi, ve'l-cerâdi, ve'l-hayli, ve'l-biğâli, ve'd-devâbbi küllehâ, ve'l-bakari, ve gayri zâlike âcâlühâ fî't-tesbîhi, feize'nkadâ tesbîhuhâ kabada'llâhü ervâhuhâ, ve leyse ilâ meleki'l-mevti min zâlike şey'ün.*)

(*Âcâlû'l-behâimi küllihâ*) “Bütün hayvanların ecelleri, (*mine'lkummeli, ve'l-berâğîsi, ve'l-cerâdi*) haşerattan, tahtakurusundan bitten, pireden, çekirgeden, (*ve'l-hayli, ve'l-biğâli, ve'd-devâbbi küllehâ ve'l-bakari, ve gayri zâlike âcâlühâ fî't-tesbîhi*) attan, katırdan, binek hayvanlarından, sığırdan, inekten ve bunların dışındaki canlıların ecelleri tesbihlerine bağlıdır. (*Feize'nkadâ tesbîhuhâ*) Tesbihleri bitince, (*kabada'llâhü ervâhuhâ*) Allah onların ruhlarını alır. (*Ve leyse ilâ meleki'l-mevti min zâlike şey'ün*) Ölüm meleğinin bu kabızla bir ilgisi yoktur.”

Enes RA'dan rivayet edilmiş. İbnü'l-Cevzî isimli bir alim buna mevzû demiş, ama bizim hadis

alimi olan Hocamız, başka rivayetten de alarak bunu uygun gördüğü için kaydetmiş. O fikre katılmadığı için kaydetmiş, böyle olabilir.

Ulema arasında fikirler bakımından ihtilaf olur. Birisinin bilgisi ötekisinden fazla olur. O bildiği başka bir şeye dayanarak tamam “Bu böyledir.” diye söyleyebilir.

Ben de bir âciz, nâçiz kardeşinizim. Birisi anlattı ki o da profesör kardeşimiz. Medine-i Münevvere’ye gitmiş, oradaki bazı âlimlerle görüşmüş. “Ben filanca hadîs-i şerîfin aslı olduğunu sanmıyorum. Bana hiç sahih gelmiyor.” demiş. Doğruluğuna kâni değil... Ben o konuda yedi, sekiz tane hadis biliyorum.

Bir başka hocaefendi kardeşimiz, hafız:

“—Sabah namazından sonra işrak vaktine kadar oturmak rivayetleri zayıf.” dedi.

Hayır, ben altı, yedi tane hadis biliyorum, kuvvetli sıhhatli.

Demek ki bilgiler, görüşler ve bilimsel kanaatler farklı olabiliyor.

Bu ikinci hadîs-i şerîfi niye okudum?

Hani hatim indirdiğimiz zaman Fâtiha’yı okuyoruz, bir de Bakara’ya geçiyoruz. Onun için iki tane okuyorum.

Bu hadîs-i şerîfe bakalım. Mânası neymiş?

“—Hayvanların ecelleri; haşerattan, tahta kurusundan bitten, pireden, çekirgeden, attan, katırdan, binek hayvanlarından, sığırdan, inekten ve bunlara benzer, bunların dışındaki her şeyden bunların ecelleri tesbihleriyle.

Bunların tesbihleri bitti mi, Allah onların ruhlarını alır.”

“Onların canının alınması, Melekü’l-mevt Azrail’in bizim canımızı aldığı tarzda olmaz. Tesbihleri bitti mi onların işleri biter.” diyor.

Biliyorsunuz ki âyet-i kerîmeler var. Bilmiyorsanız ben söylemiş olayım:

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
(الجمعة: ١)

(Yüsebbihu li’llâhi mâ fi’s-semâvâti ve mâ fi’l-ard) “Şu anda

yerdeki gökteki her şey Cenâb-ı Hakk’ı tesbih edip duruyor.” (Cuma, 62/1)

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ
تَسْبِيحَهُمْ
(الإسراء: ٤٤)

(Ve in min şey’in illâ yüsebbihu bi-hamdihî) “Allah’ı zikretmeyen, onu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Her varlığın kendine göre bir zikri, tesbihi, hareketi vardır. (Ve lâkin lâ tefkahûne tesbîhahüm) Fakat, siz onların tesbihini anlayamazsınız.” (İsrâ, 17/44) buyuruluyor.

Her şeyin tesbih ettiği âyetle sabit, her şeyin tesbihi var. Bu tesbihleri duyan insanlar var. Evliyâullahtan gönül gözü açık, gönül kulağı açık insanlar çiçeğin tesbihini duyuyor, arının tesbihini duyuyor, taşın ağacın tesbihini duyuyor. Duyanlar var.

“—Acaba, bunlar lisan-ı hâl ile mi tesbih ediyor? Bir yoruma göre mi tesbih ediyor?”

Hayır! Sesini duyuyor, tesbih ettiğini duyuyor. Bunlar rivayetleri güvenilir olan insanlar. Evliyânın hayatında okuduğumuz zaman görmüşüzdür.

Böceklerin, çiçeklerin hepsinin de böyle tesbihi var. Bu tesbihi bitti mi o zaman onların da hayatları sönüyor.

Bir rivayet var:

Evliyâullahtan bir zât dervişlerine; “Çiçek toplayın.” demiş. Bir tanesi gitmiş, elinde bir çiçekle geri gelmiş. Ötekiler hocalarına demet demet, kucak kucak çiçek getirmişler de bir tanesi, kırık saplı bir çiçek getirmiş.

“—Sen niye bir tane getirdin evladım?” demiş. Biliyor hâlini ama, soruyor.

“—Sen niye bir tane getirdin evladım? Bu soluk çiçeği getirdin.”

“—Affedersiniz, efendim, ama hangi çiçeğe elimi uzattıysam, tesbih ettiğini gördüm, kırmaya kıyamadım. Tesbihini duydum, kırmaya, koparmaya kıyamadım. Baktım bunun sapı zaten kırılmış, tesbihi bitmiş. Bunu aldım, getirdim.” demiş.

Demek ki Allah, esrarını bazı kullarına gösteriyor. Böyle bir durum var.

İbnü’l-Cevzî, bu hadîs-i şerîfe “Mevzû...” demiş. Ama bizim Hocamız, başka kaynaktan da almış. “Mevzu değil.” demek istiyor. Ben de Hocamızın fikrindeyim.

Her varlığın böyle tesbihleri var, âyetle sabit.

Bu tesbihi tamam oldu mu gidiyor. Ne kadar önemli bir mâna, görüyor musunuz?

Zikretti mi, tesbih etti mi yaşıyor da; zikretmedi mi, tesbih etmedi mi ölüyor. Müslümanları da bundan ibret almaya davet ediyorum.

Sen de zikredersen kalbin dirilir, canlanır. Sen de zikirden gafil olursan kalbin ölür. Zikirden, tesbihten uzak durursan kalbin ölür.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi zikriyle meşgul olan;

وَالَّذَا كَرِينَ اللّٰهَ كَثِيْرًا وَالَّذَا كِرَاتِ

(الأحزاب:٣٥)

(*Ve'z-zâkirîna'llàhe kesîran ve'z-zâkirât*)
“Allah’ı çok çok zikreden erkekler ve kadınlar...” (Ahzâb, 33/35) diye methettiği, yolunda dâim, zikrinde kâim, sevdiği, razı olduğu kullar eylesin...

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
17. 06. 1990 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

